

ЕЛЕКТРОНСКЕ НОВИНЕ
ТУРИСТИЧКЕ ОРГАНИЗАЦИЈЕ

Златибор
туристичка организација

ЗЛАТИБОР

Број 21 | септембар 2022.

**ХОТЕЛИ
ЗЛАТИБОРА
"CENTRAL
INN"**

**УМЕТНОСТ ЈЕ ДУША
ЗЛАТИБОРСКОГ ТУРИЗМА**

**ИГРОМ И ПЕСМОМ ЧУВАЈУ
ВРЕДНОСТИ НАШЕГ НАСЛЕЂА**

**НА СВАДБЕ СУ СВАТОВИ
С ЧУТУРОМ ПОЗИВАНИ**

Посетите нас :
www.zlatibor.org.rs

Борка Томовић
глумица

ДОБАР ГЛАС О ЗЛАТИБОРУ ДАЛЕКО СЕ ЧУЈЕ

Волим ову планину, препуну мирисних борова чији јутарњи мирис при рађању новог дана крепи душу и тело. Имам за то и посебне разлоге: моји родитељи упознали су се на Златибору, а сестра и ја овде долазимо од детињства.

Привлаче ме шетње кроз шуму и прелепи пејзажи. То су идеална места за одмор после напорног посла, за бекство од градске вреве. Често ме инспиришу и дају полет пред нову улогу.

Прија ми све што се дешава на овој планини: од дружења с гостољубивим Златиборцима, укуса домаће пршуте, сира и других специјалитета, до многобројних дешавања и разних програма из културе. А сваке године се на "златној планини" нешто лепо дешава.

Златибор има садржаје који су занимљиви и нашим људима и странцима, јер савремени туриста осим шетњи, јела и пића жели и друге садржаје. То су овдашњи туристички радници схватили и понуда је из године у годину све боља, разнолика. А како се добар

глас далеко чује, туриста је овде све више и драго ми је због тога.

На Златибор долазим сваке године и примећујем промене које се дешавају. Има много тога да се види и доживи. Почев од разноврсних атракција у центру планине, преко обилазака предивне околине (Сирогојна, Стопића пећине, Гостиљских водопада, Љубиша, околних манастира Увац и Дубрава, вожње "Шарганском осмицом") до забавних паркова (Авантура парк, Дино парк, Ел Пасо сити), модерних спортских терена и изузетно уређеног језера са мултимедијалном фонтаном.

Ишак, посебан драгуљ је најдужа панорамска жичара "Голд гондола", јер се њоме на савремен начин лако и брзо из центра Златибора поред Рибничког језера стиже на највиши врх Торник. Она је атракција која Златибор сасвим приближава светским планинским центрима. Из кабина гондоле, с небеских висина, пружа се прелеп поглед на пространства "златне планине" и ову вожњу заиста не треба пропустити.

УМЕТНОСТ ЈЕ ДУША ЗЛАТИБОРСКОГ ТУРИЗМА

Својој 130. годишњици приближио се туризам Златибора, који последњих година доживљава свој најбољи период у тако дугој историји: по рекордној посећености и богатој туристичкој понуди, хотелско-апартманским објектима највише категорије, врхунским спортским објектима и уређеној инфраструктури, светским атракцијама попут "Голд гондоле" и мултимедијалне фонтане, разноврсним програмима и дешавањима...

Допринос том снажном напретку Златибора даје и све развијенија култура. С низом програма, представа и изложби, манифестација, концерата и уметничких смотри, догађаја за различите узрасте и укусе. Отварање новосаграђеног здања Културног центра, подигнутог средствима општине Чајетина и Министарства туризма, створило је знатно боље услове и брзо омогућило видљив помак у култури најпосећеније планине Србије.

Зато су све бројнији такви садржаји у којима туристи и мештани уживају. Па за Златибор с правом кажу да је већ стасао у културну престоница међу туристичким центрима, те да је уметност душа златиборског туризма.

– Познато је да развијена култура и уметност, као важан сегмент укупне туристичке понуде у ово време када гости траже што садржајнији боравак, значајно доприносе посећености и угледу једног туристичког места. Свесна тога, Туристичка организација Златибор уз сталну подршку општине Чајетина настоји да континуирано развија и обогађује културно-уметничке програме на "златној планини". Уметници и ствараоци из разних области радо нам долазе и овде приказују своја стваралачка умећа, а ми настојимо да им створимо најбоље услове, на добробит културе и туризма – каже Владимир Живановић, директор Туристичке организације Златибор.

У том погледу август је посебан месец на "златној планини", не само по изузетној посећености већ и по културним активностима. Тако је овде (уз програме "Златиборског културног лета") одржан наш празник филмске уметности Међународни фестивал спортског филма, уметници су се окупили на 30. ликовној колонији у Трнави и млади песници на Ршумовој Академији "Сарадници сунца" у Љубишу, успешно је радио Културни центар Златибор, а наступали фолклорци-чувари традиције нашег краја окупљени у удружењу "Златибор". Овог пута не заборављамо ни врсне уметнике уличног сликарства, који већ деценијама стварају портрете и друга дела занимљива туристима на шеталишту код Краљевог трга.

Понос и емоције на 11. фестивалу спортског филма

Посебан печат златиборској култури и допринос туризму већ дуже од деценије даје Међународни фестивал спортског филма. Овог лета одржан је у Културном центру Златибор од 25. до 28. августа, у свечаној атмосфери, са низом вредних програма и признања заслужним из света спорта и филма. Као и до сада, обележиле су га емоције и понос учесника из Србије и држава региона, изазвани сећањима на тренутке њихових блиставих каријера.

Овај златиборски фестивал, 11. по реду, отворен је традиционалном доделом награда за животно дело и пројекцијом филма "Скок". Почетак те интернационалне манифестације означен је мелодијом песме "Златиборе, мој зелени боре" у врхунском извођењу Симфонијског оркестра и Хора РТС под управом Бојана Суђића. Публици се затим обратио председник општине Чајетина Милан Стаматовић изразивши задовољство што један престижни фестивал невелике локалне самоуправе улази у другу

деценију и остварује све већу успешност.

Настављена је традиција додела награда за животно дело, а добитници су прослављени глумац Петар Божовић, затим кошаркашки тренер и професор спорта Александар Керковић који је недавно прославио 100. рођендан, један од утемељивача каратеа на Балкану доктор Илија Јорга, најтрофејнији наш рукометни стручњак Зоран Тута Живковић, те носилац олимпијског злата у југословенској ватерполо репрезентацији Ђорђе Перишић. Овогодишњи добитник Повеље "Наташа Ковачевић" је српски параолимпијац Драженко Митровић, освајач 24 европске, светске и олимпијске медаље. Специјалне награде добила су два успешна спортска колектива из општине Чајетина: кошаркаши "Златибора" као победници АБА 2 лиге и Кошаркашке лиге Србије, те чајетинске одбојкашице које су се први пут пласирале у Прву лигу Србије. Специјална признања фестивала за свој вишедеценијски рад добили су глумац Милан Цаци Михаиловић и спортски новинар Томислав Сантрач.

Затим је приказивањем филма "Скок" о кошаркашици Наташи Ковачевић започет такмичарски програм фестивала. У оквиру њега су током тродневних пројекција виђена 43 документарна и играна филма о спорту из више држава.

Након свих приказаних, у Културном центру Златибор је 28. августу уприличена свечана церемонија доделе награда победницима и затварања 11. Међународног фестивала спортског филма. Томе су присуствовали и поједини добитници награда за животно дело који нису били на фестивалском отварању, међу њима и глумац Петар Божовић коме је награду уручио председник Организационог одбора фестивала Арсен Ђурић. – Овај фестивал траје већ 11 година, направљен је на месту које има много изазова коју су му велики конкуренти, као и ова природа коју нам је Бог дао, али је да људима и да је чувају, јер она није бесмртна – рекао је Божовић, па публици казивао стихове песме Михаила Ђуповића "Златиборе, ко ти име даде".

Затим су уручена признања најбољим филмским остварењима са овогодишњег програма. Гран при 11. златиборског фестивала припао је филму о нашем прослављеном шахисти "Глигорићева Мар дел Плата; Краљева индијска варијанта", редитеља Огњена Раичевића, доцента на катедри за филмску и ТВ продукцију ФДУ у Београду.

Четири посебна признања заслужили су филмови "Леле, шта направисмо, радуј се Македонијо" аутора Љубомира Ошавковског, "Медаље за живот" Дејана Николића, "Златна година ужичке кошарке" Драгана Пејића те Мухамед Бикић за два филма "Шкија" и "Жељина стотка". Награда за најбољи филм о моралним вредностима припала је Душану Моравецу из Словеније за остварење "Партизанско скијање – Церкно 45", а најбољи о личности у спорту је филм о рвачу

Браниславу Симићу "Шести круг" аутора Миодрага Попова у режији Тамаре Попов Радоњић. Фестивалску награду за фотографију, дизајн и иновативност освојио је филм "Најлепши дан живота" Ивице Видановића и Александра Милетића, док је признање "Динко Туцаковић" за најбољу режију припало Наташи Шевић и филм "Немојте се љутити што сам заћутао за тренутак". Најбољи играни филм је прошлогодишњи шведски кандидат за Оскара "Тигрови" у режији Ронија Сандхала. Најбољи дугометражни документарни је "Скок" приказан на отварању фестивала, средњометражни "Пут празне шаке" из Црне Горе, а краткометражни пакистанско остварење "Анита скупљачица руку". Награђена остварења са златиборског фестивала пласирала су се на највећи светски фестивал спортског филма који се у новембру одржава у Милану.

Бруски овде први почео да слика портрете

Зна се да су портретисти нарочито цењени ствараоци, јер није лако за кратко време створити веран лик онога ко позира, а чија очекивања се не смеју изневерити. Зато портрете цртају само посебно талентовани, чије је умеће увек пред публиком и на провери тржишта. А портретист са најдужим стажом на Краљевом тргу је искусни уметник Душко Стевовић Бруски, родом из Бруса испод Копаоника. – Ја сам први у историји Златибора који је почео на тргу да слика портрете. Деведесетих, када сам се овде дружио с Милићем од Мачве, први сам изашао на Краљев трг, а касније је за мном и тада млади ужички сликар Ђорђе Станић који је овде продавао своје слике – казује нам Бруски док ствара још један портрет.

Објашњава да је техника суви пастел најзахвалнија за брзопотезне уличне портрете: – Зато што ово није студија, људи немају времена, не могу они да седе сатима. Могу себи да приуште да седе око сат времена, а то је довољно да се направи један лаганији портрет. Некад су се уживо портретисале девојке, момци, старији људи, а сада углавном позирају деца, а она тешко могу да буду мирна сат времена. Онда их фотографишемо, па по фотографији правимо портрет. С тим што ја ипак више волим уживо да сликам портрете.

Краљев трг може постати "мали Монмартр"

Шетају увек туристи Краљевим тргом и око језера, најпрометније је то шеталиште, а они што воле уметност обавезно застану на невеликом платоу између зграде Поште и конобе "Акустик". Ту надарени уметници из наших градова сликају портрете заинтересованих или излажу и нуде на продају своја уметничка дела.

Деценијама су ови ствараоци (међу којима има и познатих) на том прометном месту, Златибор воле и радо овде сликају. За себе кажу да су доследни представници тог "златиборског летњег сликарства". Слажу се да најпосећенија планина Србије доживљава своју ренесансу, поздрављају улагања и све бољу посећеност. С тим што сматрају да оваквом уметничком простору треба поклонити већу пажњу и проширити га, јер би један такав "мали Монмартр" (по угледу на најпознатији светски квартал уметника у Паризу) допринео посећености, угледу и туристичком напретку Златибора.

Стевовић се школовао у Нишу и Београду, касније повремено одлазио у Француску, у Париз. На Монмартру је цртао осамдесетих, мада је у том "царству уметника" тешко добити место. – Имао сам срећу да је сликар Пољак, заљубљен у једну Рускињу, за њом одјурео у Русију па је мени оставио своје место. Нисам дуго био на Монмартру, непун месец, али се исплатило. Онда сам сишао у Сен Тропе, седам година сам ту одлазио, тамо је рај за уметнике, као на Монмартру, можда и боље. Портрете сам свуда сликао, хиљаде их урадио. За њих је било велико интересовање, не само на француској него и италијанској обали, па и код нас. Једно време сам радио у Ровињу, Поречу, Дубровнику, Будви, највише у Херцег Новом. У Италији сам сликао у Верони и Ђенови, кратко, колико да зарадим паре и идем даље.

У тим центрима туризма свуда се, истиче Бруски, итекако држи до уличне уметности, то је имиџ појединих градова. Зато и Златибор, сматра он, више треба да повеже туризам са уметношћу. А има услове, сликари су овде од деведесетих на улици, с тим што и овај крај има врсне уметнике.

– Такав простор је потребан Златибору, ово је "мали Монмартр", треба га уметнички унапредити, окупљати сликари из земље и света, десетак-петнаест сликара ова улица сигурно може примити. Уметност је за туризам лепа ствар. Кад сликате портрет, позирање је доживљај за госта, а и на сваком портрету пише да је сликан на Златибору и датум, шта имате лепше од тога.

Наш саговорник каже да су се, са жељом да овде добију свој кутак за сликање, обратили општини Чајетина. – Примео нас је господин Арсен Ђурић и показао одлично разумевање. После тог разговора прешли смо на ово место, одговара нам, не дирају нас. Овде радимо нас тројица портретиста, док други продају своје слике, а понеко и слика.

Искусни уметник каже да је најтеже бити портретиста, сликари беже од портрета к'о ђаво од крста. Али он истрајава. – Једина могућност да бих путовао по свету био је да радим портрет. Мој отац ми је давао новца само колико да дођем до Београда и поједем бурек, још ми каже: "пази како трошиш паре", као да ми је дао не знам колико. Зато сам као млад међу студентима цртао портрете, тада су они имали добре стипендије и кредите.

– Портрет изазове радост код људи које сликам, лепо је то и за нас уметнике. Цена израде једног портрета овде је сада 35 евра – каже Бруски, који је на Златибору био од 1990. до 2000., затим отишао у Херцег Нови где има и стални боравак. У последње три године на Златибору повремено борави.

– Златибор се променио у позитивном смислу, постао

велики светски туристички центар. Није то више онај Златибор са пар хотела. Ова градња је потребна туристичком месту, јер где ће туриста да спава, неће ваљда под бором. Велики туристички центар мора да има одличне хотеле – рекао нам је Душко Стевовић Бруски, легенда златиборског уличног сликарства.

Улично сликарство је благо туристичког места

Стевовићев колега портретиста овде је Славољуб Цаки Милошевић, уметник из околине Пожаревца (општина Мало Црниће). Он је на Краљевом тргу од 2000. године, једини без прекида дуж од две деценије. – Потребно је релативно кратко време да се портрет уради, сат или нешто дуже. Некада смо их уживо радили, а сада је људима проблем да седе толико времена, негде увек журе. Зато нам неки пошаљу фотографију на вибер, па одрадимо портрет према фотографији – казује Славољуб поред чијег штафелаја, уз остале, стоји и портрет глумице Слободе Мићаловић, верно урађен.

Он овде борави три летња месеца, од 20. јуна до 20. септембра. Радио је деведесетих у Платамону у Грчкој, а онда дошао на Златибор и од тада је сваког лета на "златној планини". Овде испуњава свој уметнички план, солидна је зарада од посла. А Златибор му као планина веома прија, па је спојио здраво и корисно. – Туриста има све више последњих година. Памтим да 2000. овде није било ништа, само спортски терени иза језера. Занимљиво је колико се од тада Златибор изградио, невероватно напредовао. У тој изградњи не видим ману, него предност. Природа Златибора употпуњена је објектима и садржајима, што је донело и знатно више туриста – каже овај уметник, додајући да се некад по пет-шест људи дневно портретисало, а сада мање, мада има и оних чије је портрете више пута радио.

– Пре десетак дана дошао је неки кога сам портретисао међу

првима 2000. године. У то време цртали смо на самом тргу, а сада на овом шеталишту. Портретишу се туристи из Србије, Црне Горе, посебно из Босне. Није нам лак посао, али људи су задовољни, коректни према уметницима. Овај уметнички кутак потребан је Златибору. Свака озбиљнија земља има таква места, а на највећем, Монмартру у Паризу, стално ствара око 150 сликара, ту су и наши. Улично сликарство може бити благо туристичког места – сматра Славољуб.

Уметницу Тамару наговарају да се бави портретом

Младу уметницу са Златибора Тамару Тоскић затекли смо с искуснијим колегама на овом уметничком делу шеталишта, пратила је њихов рад. Недавно је дипломирала на Факултету примењених уметности, на одсеку савремено одевање. – То баш нема везе с портретом, али портрет сам увек волела. Стварам од детињства, још у седмом разреду основне уметник Обрад Јовановић ми је отворио изложбу, постављену поводом пола века ужичког Учитељског факултета, и тада се оодушевио мојим радовима – рекла нам је талентована Златиборка.

Тамара воли да дизајнира, шије, бави се комплетним послом: од почетка до краја одевног процеса. Сликаство јој је друга љубав. – Имаћу у новембру и децембру две изложбе: прва је у Ужицу у ГКЦ-у, а друга овде у златиборском Културном центру. Волим акрил, боју, уље на платну. Уметници ме наговарају да се и ја бавим портретом. Уметник Бруски је наш породични пријатељ, годинама је у Херцег Новом радио портрете па је прешао на Златибор. Од малена седим и гледам како он ствара - каже она и додаје:

– Није нимало лако правити портрете. Погодити карактер је нешто најтеже у сликарству, потребни су таленат, пажња, мирна рука. С тим што портрет уметнику не дозвољава толико слободе као неке друге технике. А при томе морате итекако знати с људима, да процените шта они желе, да им се удовољи. Портрет је нешто што се најтеже усавршава, ко жели да се бави портретом мора баш рано да почне.

На питање да ли себе временом види у уличном сликарству, Тамара одговара: – Сада то не радим, али, што кажу, никад не реци никад, Мени је, заправо, тај посао јако привлачан. С тим што бих прво пробала негде у Француској или Италији, па тек онда у свом крају. Добро је упознати нове људе, видети шта они са стране желе, не само овде. Али дефинитивно ми је ово туристичко место број један и врло радо бих била део свега овога. Златибор је напредовао у великој мери, посећенији је и срећенији, а ова уметност му дође као шлаг на тарту: да туристи имају шта да виде и купе неку успомену. Ово треба сви да погурамо како би постао још јачи уметнички центар.

Дом за уметнике у Трнави који одише добротом

Јубиларна 30. ликовна колонија у Трнави, одржана од 13. до 17. августа, окупила је 12 сликара, а симболично је отворена изложбом слика и камених скулптура творца колоније Владимира Митровића. Међу учесницима била је и златиборска уметница Андријана Андријашевић, која нам је описала своје импресије са овог јубиларног окупљања у Трнави.

"Све је започело добродошлицом породице Митровић, која сваки пут благодоклоно и емотивно дочекује своје госте. Мало је рећи да су аутори слика имали пун пансион, овде домаћини иду корак даље. Њихов дом одише добротом, ведрим духом и марљивошћу. Уметници су ових неколико дана имали прилике да осете део те атмосфере, да се напајају том енергијом и пренесу је као олакшицу за свакодневне обавезе којима се враћају после колоније.

Пет дана активно се стварало у атељеу Влада Митровића и обедовало у кући породице Митровић. Владов атеље је веома подесан за рад, права уметничка радионица на неколико нивоа. У детаљима је чар овог места. Уколико затреба додатних високих столова – има, уколико баш светло са ове стране одговара – може да се постави прибор баш ту... Садржи део у коме је хладније, топлије, за седење, за стајање.... Штафелај за уље на платну, подест за прибор.... Препознаје се да је ту боравио и стварао човек који је разумео сликарске потребе и имао стваралачки дух који и дан данас као да струји међу зидовима. И то је оно што највише оплемењује рад на овом месту.

Колико је атеље погодан за рад толико је и добро позициониран за пријатне паузе на чистом ваздуху, у потпуно природном окружењу. Буков честар са једне и ватрени залазак сунца над зеленим брдима са друге стране. Ушушкано у средини овог амбијента сваконевно се пила домаћа кафа, уз свеже колаче и ћарлијање колега.

Са ове колоније остао је упечатљи поздрав "пријатељу", акцензован тако да нас асоцира на драгог колегу којег сви познајемо и који је годинама учествовао на овој колонији. Иако је био спречен да дође на овогодишње окупљање, он нам је био симбол пријатељства, ведрине и међусобног разумевања сликарских душа. Поздрав се ушушкао у говор и као шалвив заједнички именилац обележио овај јубиларни 30. уметнички сабор „Трнава-Владимир Митровић“.

Дуго ће се памтити доживљаји са дружења у Трнави, преко дела и речи ћемо се присећати времена и остаје нада да ће пријатељски поздрав попримити пуно значење ове речи обележавајући снажне људске везе", пише Андријана.

Ршумова мисија за будућност поезије

Поезија младих у селу Љубишу улепшала је сеоску свакодневицу између 20. и 26. августа – одржана је овде четврта Академија "Сарадници сунца", пројекат Фондације "Ршум" чији је оснивач омиљени дечји песник Љубивоје Ршумовић. Ту у Ршумовом завичају уз рад искусних стваралаца с младима ширила се мисија поезије. Таленти у из целе Србије усавршавали су своја песничка знања кроз креативне радионице, игру и дружење.

По речима неуморног Љубивоја Ршумовића (83), који је бдио над будућим поетама, овај стваралачки камп бави се препознавањем надарености за литерарно стваралаштво код деце, али и практичним радом на проучавању феномена и тајни детињства. Поред њега, с децом су овде радили и дружили се књижевни и драмски ствараоци Урош Петровић, Дејан Алексић, Виолета Јовић, Тода Николетић, Борка Томовић, Бранко Стевановић и други.

Током рада Академије "Сарадници сунца" деца су имала и прилику да упознају лепоте златиборског краја, да би последњег дана кампа завршну приредбу одржали у туристичком центру Златибора. Пројекат "Сарадници сунца" подржали су Министарство културе и општина Чајетина, а намера организатора је да овај догађај

догодине прошире и на децу из дијаспоре.

Фондацију "Ршум" основао је Ршумовић пре три године са идејом подстицања креативности, стваралаштва и индивидуалног развоја код деце, а "Сарадници сунца" су први пројекат фондације. "Мали циљ нам је да упослимо признате песнике, посебно Ршума чије име носи фондација, да се не досађују седећи пред компјутерима и телевизорима, већ да своје искуство и таленат поделе са младим људима. Велики циљ нам је да неким из, Богу хвала, не малог броја талентованих људи помогнемо да достигну и престигну Десанку, Ћопића, Радовића, Раичковића, Ерића...", наводе на сајту фондације.

Песник Ршум је објавио преко 90 књига, преведен је на више језика, а његов "Буквар дечјих права" добио је награду Унеска за књигу која пропагира мир и толеранцију. Незаборавне су му и ТВ емисије ("Фазони и форе", "Двоглед" и друге). Родном Љубишу се увек враћа, па зато кажу: песник Ршум и село Љубиш – то једног без другог не иде, као хлеб и со.

Преко 50 изложби у галерији Културног центра Златибор

Културни центар Златибор основан је 2019. године као мултимедијални простор за одвијање уметничких садржаја на Златибору. Од тада активно ради, постепено се кристализује принцип рада и формира зрелија форма. У галерији Културног центра одржано је преко 50 изложби, па је сада то већ уходан континуиран процес где се на годишњем нивоу одржава од 12 до 15 изложби (углавном једна месечно). Галерија има два садржајна дела: један који заузима стална поставка слика Милића од Маачве и део у коме се, симултано са првим, динамично смењују поставке савремених аутора.

Колекција слика Милића од Мачве, изложена у галерији, власништво је општине Чајетина у којој се активно ради на процесу заштите и очувања заоставштине Милића од Мачве.

Галерија покрива разноврстан материјал, са жељом да се задовољи и дотакне дух посетилаца на различите начине. На пример, преко фотографија донесених од јеромонаха Игнатија из срца Москве, апстрактних дела уметника који су актуелни на светској сцени попут Алексе Коко и Тање Николајевић Веселинов, која је паралелно имала изложбу на Златибору и у Индији. Ту су и врцаве слике Иване Кнежевић које су посетиоце очаравале својом ведрином, затим слике Андрије Дрежњака, младог и перспективног аутора који нас својим делима враћа у историју ове земље и приказује жене

владарке. То је само део, основни приказ онога што галерија нуди.

На изложбама су заступљени различити медијуми приказа, претежно скулптуре и слике. А посетилаца је све више, уметност придобија симпатије туриста и мештана Златибора. Свечана отварања изложби одржавају се почетком месеца, док посетиоци долазе све чешће и осталим данима. Култура на Златибору стаје на ноге и све је заступљенија. По посетама се види да људе уметност и даље интересује, сваким даном све више. То даје нову снагу и елан за наставак са радом, кажу у галерији у којој се, поред поставки, одржавају и пословне коктел вечери, а у плану су и књижевне вечери где галерија даје грациозну ноту догађају.

Током септембра овде ће бити одржана селекција радова за излагачку 2023. годину, па ће почетком јануара 2023. бити званично објављен годишњи програм, како би посетиоци из Србије и из иностранства могли прецизније да испланирају свој обилазак. Улаз у галерију је бесплатан, а садржај изложбе је доступан сваког радног дана од 10 до 17 часова. За сада не постоји јавни конкурс, сви заинтересовани за изложбе или било какве информације везане за галерију могу се јавити путем електронске поште на адресу andrijasevicandrijana02@gmail.com.

ИГРОМ И ПЕСМОМ ЧУВАЈУ ВРЕДНОСТИ НАШЕГ НАСЛЕЂА

Поред разноврсних садржаја, квалитетне понуде и благотворне природе Златибор је познат по културном наслеђу и посвећеним људима који чувају нашу вековну традицију. Чине то на разне начине, а окупљени у Удружењу за неговање народне традиције "Златибор" Чајетина кроз фолклорне садржаје, игру и песму. Чланови овог удружења препознатљиви су по жељи и деловању да кроз приказ великог броја кореографија од заборава сачувају дух народног умећа, оно што Златиборцима од предака остаје у наслеђе.

Удружење за неговање народне традиције "Златибор" Чајетина основано је 2010. године са циљем да се окупе ветерани и рекреативци фолклора у ансамблу под називом "Ветерани Златибора". Посвећено су радили и направили искорак у приближавању вредности наше баштине новим генерацијама, укључивању старијих љубитеља фолклора у игре, песме и наступе. Тада су бројали између 30 и 40 чланова. Њихов добар рад се прочуо, па су и други хтели да им се прикључе, што је омогућено. Пре две године друштву су се прикључили млађи узрости, тако да је настао и нови назив који данас поносно носе.

Фолклорни ансамбл тренутно броји 180 чланова и већ је стекао запажен углед у свету фолклора Србије. Посебну снагу ансамбла представљају старије генерације врхунских играча, ветерана, који су својим играчким умећем омогућили да Удружење за неговање народне традиције "Златибор" Чајетина добије препознатљив израз, како у визуелном, тако и у техничком смислу.

Ту су и млађи ансамбли које такође карактерише стилизација покрета, увежбаност, врхунска играчка техника, што су основна обележја овог ансамбла. Музички тактови њихових кореографија имају моћ да пробуде најдубље емоције, преобразе меланхолију у радост и натерају сваког да се ухвати у народно коло.

– При фолклорној секцији постоји више ансамбала: млађи, пионирски, припремни, извођачки и ветеранско-рекреативни. Удружење је препознатљиво по

организацији "Фестивала ветерани фолклора", где учествује преко 50 домаћих и страних ансамбала са више од 1.300 учесника. Управо теку припреме и за 12. "Фестивал ветерана фолклора", који се традиционално одржава првог викенда децембра. За следећу годину се планирају и припремају још два фестивала: дечји и фестивал извођачких ансамбала. На репертоару имамо 12 кореографија, а план нам је да сваке године формирамо још једну нову, надамо се да ће тако и бити – каже председник удружења Лука Весовић.

Овај ансамбл активно учествује на приредбама, смотрама и гостовањима у земљи и иностранству. Својим програмима редовно доприносе богатству "Златиборског културног лета", где

су летос јединственим наступом отворили Међународни фестивал дечјег фолклора „Лицидерско срце“.

Удружење за неговање народне традиције "Златибор" Чајетина представља душу ове планине. Љубитеље народних игара и песама враћа коренима, непролазним вредностима српског начина живота и традиције.

Уметнички руководиоци ансамбла су Мира Милинковић и Никола Секулић, а председник удружења је Лука Весовић.

Изузетна посећеност Златибору и у овој години

Медији су ових дана писали да је Златибор и у овој сезони једно од најпосећенијих туристичких места код нас. "У првих седам месеци ове године у Србију је дошло више од два милиона туриста, што у односу на прошлу годину представља раст од 55 одсто. Приметан је и број страних гостију, а једна од најпосећенијих дестинација већ традиционално је Златибор на коме је летња сезона, која се полако примиче крају, била једна од најуспешнијих", објављено је у београдским медијима, уз навођење ове изјаве председника општине Чајетина Милана Стаматовића:

– Златибор је ове године за сада једини планински центар у Србији који је угостио више од 100.000 туриста, док је код бања то пошло за руком Врњачкој Бањи, наводе подаци Републичког завода за статистику. Високо је позиционаран на европској и светској туристичкој мапи, а кроз нова улагања у наредним годинама очекујемо још већи број посетилаца – изјавио је председник Стаматовић.

Да Златибор постаје дестинација светских путника показује то што управо на овој планини једна од водећих светских хотелских групација "Карисма Хотелс & Ресортс", позната по луксузним одмаралиштима на егзотичним местима, отвара свој први хотел са пет звездица у Србији (под именом "Бор Скваред бај Карисма"). Тако ће се наш најпосећенији планински центар наћи на листи светских дестинација на којима ова групација послује.

Туристичка организација Златибор у Угљевику и Зајечару

Након многих послова током успешне летње сезоне Туристичка организација Златибор своје активности усмерава на представљање златиборске понуде код нас и у иностранству. Тако је 21. августа учествовала на 11. Сајму шљиве, воћних ракија и меда у Угљевику (БиХ) и ту промовисала атракције, смештај и садржаје "златне планине". На штанду Златибора многи посетиоци највише су се интересовали за најновију атракцију, мултимедијалну фонтану на језеру, као и за "Голд гондолу". Затим је 2. септембра ТО Златибор представила гастрономску понуду најпосећеније планине Србије на манифестацији "Гастро караван" одржаној на градском тргу у Зајечару. Путујући Србијом "Гастро караван" промовише гастрономску понуду градова и општина, а овог пута окупило се 80 излагача. На штанду Златибора Зајечарци су могли да пробају сувомеснате производе и производе млекаре "Наша Златка", а представљени су такође и многобројни туристички садржаји којима је Златибор држи лидерско место међу српским планинама, као и попусти који се могу остварити током јесење сезоне. Разноврсна златиборска туристичка понуда значајно је привукла пажњу грађана Зајечара и становника околних места источне Србије.

Нових 20 спортских терена на Златибору

Златибор је изузетно погодан за припреме спортских екипа, за здравствени туризам, реконвалесценте и ми припремамо инфраструктуру за будући период, за клијентелу која већ долази и надамо се да ће када ово завршимо спортске екипе из Србије и иностранства долазити у знатно већем броју. Управо те иностране екипе траже услове какви постоје у другим европским туристичким центрима и ми се интензивно спремамо да им то и понудимо, изјавио је председник општине Чајетина Милан Стаматовић најављујући нову општинску инвестицију у области спортског туризма. Он је нагласио да су почели радови на уређењу земљишта иза хотела "Торник" уз трасу златиборске гондоле и да ће се већ за годину дана ту налазити 20 спортских терена, што на отвореном, што у затвореном. – Тиме ће Златибори моћи да парира и турском летовалишту Анталија које је тренутно у европском врху са понудом за припреме спортских екипа. Што се тиче смештаја, Златибор већ сада може да пружи такве услове и само је потребно да надоградимо нашу спортску инфраструктуру, за шта смо предвидели инвестицију од 10 милиона евра која ће се реализовати у фазама – рекао је Стаматовић.

Златиборска публика певала са "Београдским синдикатом"

Дуго очекивани концерт "Београдског синдиката" одржан је 20. августа на Златибору. Почели су песмом "Свим срцем" а потом су уследиле добро познате "Ја у животу имам све", "Алал вера", "Пороци Београда", "Још ову ноћ". Посебне емоције код публике изазвале су нумере "Догодине у Призрену" и "Једина српска" уз које су гореле и бакље које су додатно загрејале атмосферу. Уз песму "И даље кидам" чланови групе захвалили су се својој "БС армији" која им је и овог пута пружила одличну подршку и певала заједно углас са њима већи део концерта. Овај наступ је неодољиво подсећао на велики концерт на Ташмајдану у јуну када су у сличној атмосфери уз кишу направили прави спектакл. "Београдски синдикат" је српски хип-хоп састав из Београда који постоји дуже од две деценије. Бескомпромисни, храбри и образовани профилисали су се као веома ангажован бенд са оштрим политичким ставовима и јаком родољубивом нотом у својим песмама.

Три нове стазе маркирају у Јабланици

Чланови Планинарског клуба "Торник" из Чајетине маркирају три нове стазе у оквиру Парка природе "Златибор". Оне се налазе у Јабланици, а старт све три стазе је код школе у том селу. Како је најављено, биће постављене и сигурносне сајле на слаповима у Томовом потоку у Јабланици. Осим тога, планирано је одржавање основне планинарске обуке за чланове клуба и чланове Планинарског савеза Србије. Из ПК "Торник" најављују радионице на новомаркираним стазама, које ће бити одржане током октобра и новембра. Њихова тема биће понашање у случају опасности, безбедно кретање у планини и одговорно понашање у природи. Пројекат "Безбедни у планини" ПК "Торник" реализује у сарадњи са Управом за традицију, стандард и ветеране Сектора за људске ресурсе Министарства одбране Србије.

Звуци хармонике у Културном центру и на Краљевом тргу

Такмичењем за најбољег хармоникаша Србије у Културном центру Златибор 23.августа почео је 10. Међународни фестивал хармоникаша "Изворске капи – прва хармоника Србије", након чега су се најуспешнији учесници представили публици у ревијалном делу на Краљевом тргу. На такмичарском делу у Културном центру за најуспешније младе хармоникаше проглашени су Кристијан Миленковић, Лазар Чутовић, Лазар Милић, Никола Симић и Стеван Нешовић, док је међу сениорима победио Немања Радосављевић, уједно проглашен и лауреатом овогодишњег фестивала. Ревијални део на Краљевом тргу отворио је "Градски омадински оркестар" под управом Славка Цалета Митровића, уз чију су се пратњу публици представили најуспешнији учесници такмичења. У оквиру овог догађаја одржано је и такмичење младих певача "Први глас Србије" посвећен сећању на Мериму Његомир, а уз таленте народне песме су извели и чланови жирија: Љуба Лукић, Нина Павић и Алекса Недељковић. Организатор фестивала је удружење "Изворске капи" из Аранђеловца, генерални покровитељи општина Чајетина и ТО Златибор.

Тјубинг на међустаници "Голд гондоле"

Нови забавни садржај "Голд гондоле" заживео је од 1. септембра на међустаници код Рибничког језера. Реч је о тјубингу, доступном посетиоцима сваког радног дана од 10 до 17 часова. Тјубинг стаза представља специјализовану пластичну подлогу на којој је могуће санкање, уз помоћ великих гума и лети и зими. Намењена је свима који желе да се забаве, а карте по цени од 600 динара за 30 минута тјубинга (уз купљену карту "Голд гондоле" су 400 динара) могу се купити на почетној, међустаници и крајњој станици на Торнику.

Винска "Фиеста" одржана у "Вип Кази"

Манифестација за љубитеље вина "Фиеста" одржана је 3. септембра на Златибору у организацији "Вип Каза клуба". Гости су имали јединствену прилику да дегустирају аутентична вина из Србије, Црне Горе, БиХ, Македоније, Словеније и Хрватске, али и да уживају у другим пићима и локалним специјалитетима. Тема манифестације биле су златне шездесете. Дуж улице апартманског комплекса "Вип Каза" на једном месту су се нашле ароме из чак 33 винарије, као и понуда из девет дестилерија и пет крафт пивара. Представљени су и локални произвођачи сирева и сувомеснатих производа, као и богата гастрономска понуда ресторана "Каза де Винос". За добру атмосферу и музичке хитове шездесетих био је задужен ужички бенд "Архивска забава". – За нас је Златибор једно од најлепших места на свету и трудимо се да га промовишемо на сваком кораку. Жеља нам је да кад неко изговори или помисли на Златибор прве асоцијације буду дивна услуга, квалитетан смештај, врхунско пиће и храна, добри и драги људи. Да бисмо сачували и промовисали наш Златибор морамо да радимо заједно као и до сада, да будемо јак тим, помажемо једни другима, јер се за овакву лепоту вреди борити – рекао је Горан Ђуковић, један од домаћина догађаја и сувласник "Вип Каза клуба".

"Радио сусретања" у Чајетини и уживо на Радио Београду

Вече добре музике различитих жанрова уприличено је 30. августа у парку у Чајетини, где је одржан концерт "Радио сусретања Радио Београда", организован у сарадњи са општином Чајетина и ТО Златибор, а уживо преношен на таласима те најстарије наше радио станице. Као солисти наступили су Жељко Васић, Ана Бекута, Радиша Урошевић, Мина Лазаревић, Даница Крстић, Александра Дабић и Никола Зекић, а пратили су их Биг бенд РТС под вођством Филипа Булатовића и Народни оркестар РТС под управом Синише Вићентијевића. Програм су водили Александра Паладин и Ненад Камиџорац. Присутни су уживали на овом лепом концерту какве Радио Београд, у сусрет свом 98. рођендану, приређује са идејом да се вокални солисти који су каријеру изградиле у једном музичком жанру покажу као врсни извођачи и у неком другом: поп музици, забавној, народној, шлагерима. Оваква "Радио сусретања", поред Чајетине, приредиће се за сада још само у Београду и Сремској Митровици.

НЕЗАБОРАВНИ УКУСИ ТРАДИЦИЈЕ У РЕСТОРАНУ "МИРИС ДУЊА"

У једном од најлепших делова Златибора, надамак туристичког центра, налази се национална кућа и пицерија „Мирис дуња“. Препознатљива по специфичном, рустичном амбијенту који подсећа на домаћинства старих сеоских породица, где посетиоци проводе време уживајући у сјајној гастрономској понуди.

"За мене, као и за друге који су имали прилику да посећују своје баке, повратак у детињство представља један другачији слатки мирис – мирис дуња са ормана“. Један од таквих мириса са собом је донео Душко Вученовић, угоститељ који је на Златибор дошао са Пала. Тај мирис дуња и све оно што он са собом носи представља лажмотив његовог истоименог ресторана смештеног на једној од најлепших планина у Србији.

Приликом доласка у ову националну кућу и пицерију фасцинира велика бајковита башта у којој расту новопосађене младице, једна стара дуња и друго биље. Ту гости могу уживати на свежем планинском ваздуху, са погледом на зеленило.

Љубазно особље радо препоручује специјалитете из богатог јеловника у складу са жељама госта. Ужитак је

загарантован, почевши од топлих и хладних предјела, разноврсних главних јела до десерта.

Ту је неизоставан златиборски доручак: кајмак, пуномасни сир, димљена говеђа и свињска пршута, уштипци, чварци, пихтије, сланина, пројарице... Поред најбољих пица у „Мирису дуња“ гости могу пробати широки спектар домаћих националних јела: телетина под сачем са кромпиром, разна печења, роштиљ, свадбарски купус и друге традиционалне гурманлуке златиборског краја. У понуди је широк асортиман пића, а најпопуларнија су домаћа вина и ракија попут дуње, крушковаче, клеке, шљивовице...

Гости се често питају како је настао овај спој националне куће и пицерије.

– Одговор се налази у томе да смо давне 1989. године отворили једну од првих пицерија у центру Златибора, нашим старим муштеријама знану као „Пиколо“. Од самог почетка па до данас наше пице имају изванредан укус, јер се пеку у пекари на дрва – објашњавају у националној кући и пицерији „Мирис дуња“.

Поред гастрономске понуде, ова национална кућа и пицерија је препознатљива и по засебној целини „Коноби“, где се гости могу препустити ужитку атмосфере пуцкетања ватре у камину. Уређена је у рустичном стилу, са великим огњиштем, дрвеним столовима и клупама, уз мирис свеже печеног хлеба из фуруне, бројне етнографске детаље, живописне хеклане завесе, пиротске ручно ткане ћилиме... „Коноба“ објекта „Мирис дуња“ је често домаћин и неке од најпознатијих ликовних колонија на Златибору, ту се гости у потпуности могу препустити лепотама и укусима златиборског краја.

Национална кућа и пицерија „Мирис дуња“ пружа могућност послужења врхунски квалитетне и укусне хране и пића за индивидуалне и групне посете: организације пословних ручкова, свечаних вечера, венчања, синдикалних скупова, екскурзија и сличних дешавања.

Гостима националне куће и пицерије „Мирис дуња“ на располагању су изванредна топлина и гостопримство вредних домаћина и особља, бесплатан интернет, приватан паркинг, заједнички врт за припрему роштиља, деље игралиште...

– У нашој националној кући и пицерији увек је нешто ново у духу српске традиције, тако да гости који се враћају обавезно примете ситне додатке који много значе како бисмо изашли у сусрет њиховим захтевима – додају у „Мирису дуња“.

"CENTRAL INN" У ЦЕНТРУ ПАЖЊЕ

Пре три године, у самом срцу Златибора, отворен је "Central Inn". Коначиште и гастро бар брзо су скренули пажњу на себе, како туриста тако и нас Златибораца. Посетили смо их у самом центру, у мирном делу нашег шеталишта.

Ту смо о понуди и раду "Central Inn"-а разговарали са менаџером рецепције Мирославом Станојевићем.

– Иза нас је период озбиљних изазова за читаву хотелску индустрију. На првом месту један добар рад и огромно пожртвовање целокупног "Central Inn" тима омогућили су нам да привучемо значајан број гостију и да се успешно позиционирамо на туристичкој мапи Златибора – подсећа Станојевић и напомиње:

– Од самог почетка наши приоритети су комфор и удобност за госта. Скученост, ни мале и ограничене собе за једног или највише два госта, нисмо желели. Зато су код нас у понуди смештаја студији капацитета до четири особе и апартмани са две спаваће собе за вишечлане породице. Све наше смештајне јединице су простране, у свакој од њих смо нашли места и за кухињу, једну или две терасе, радни или трпезаријски сто, уз све остале погодности које модеран смештај подразумева.

Долази им, каже он, “шарена” структура гостију са свих континената. Овде су задовољни смештајем и услугом, прија им амбијент.

– Понекад се деси да немамо довољно слободних капацитета, или не можемо самостално да испунимо баш сваку њихову жељу. У овим ситуацијама окрећемо се колегама из других објеката. Желим да напоменем да имамо сјајну сарадњу са пријатељима из виле “Маша”, одмаралишта “Дунав”, “Алибија”, “Титове виле”, “Олимпа”, “Голд гондоле”, Дино парка, Авантура парка, агенције “Trendy travel” – наводи Мирослав Станојевић.

Смештајну понуду употпуњује “Central Inn” гастро бар са јединственом гастрономском понудом, који се недавно нашао на страницама престижног гастрономског водича “Gault & Millau”.

– Желимо да нам ово буде само једно у низу признања за свакодневан труд и рад који улажемо. Нама је важно да пратимо модерну гастрономску сцену како бисмо увек били актуелни и константно одржавали услугу на највишем могућем нивоу – истиче f & b менаџер Бошко Принчевац.

НА СВАДБЕ СУ СВАТОВИ С ЧУТУРОМ ПОЗИВАНИ

Међу најаутентичније народне обичаје Златибораца, како пише књига "Златибор кроз културу и туризам", убрајају се свадбени обреди, славе и сабори или вашари.

Кад је о свадбарски обичајима у златиборским селима реч, мушкарци су се у овом крају женили обично са 20 до 25 година, пошто би одслужили војни рок, а девојке удавале још и млађе.

Домаћинско правило је било да се бира девојка поштена, здрава и из познате и часне фамилије. Кад се момку девојка допадне јавили би њеној кући када ће он и његови доћи на договор, а ако је девојка момку била позната од раније на договор су ишли само родитељи. Уколико би она прихватила момка, појавила би се и пољубила просце у руку, после чега би настало честитање. Након неколико дана је "испит" на који су ишли само родитељи, а који је бивао код свештеника из чије парохије је девојка. После извесног времена момак и његова фамилија одлазили би

код девојчаних родитеља да уговоре дан свадбе и да их дарују опанцима, пешкирима, марамама, сапунима. Пред свадбу младожењин отац с чутуром ракије позива сватове, а на чутуру се веже марама с новцем за младу.

При доласку на свадбено весеље сватови најпре доручкују у домаћиновој кући и потом уз свирку и песму одлазе по девојку. Код девојачке куће се послужују, сви изузев младожење пију и једу, а девојку пред полазак изводи њен брат. Свадби, уз остале, обавезно присуствују кум (посебно уважен), стари сват, девер, војвода, барјактар и чауш. По доласку пред младожењину кућу младенце дочекују играјући у колу. Девојка бацају јабуку са парама у коло, па пред кућом мушко дете окреће три пута и љуби га. Жито из решета баца три пута преко себе и на кућу, а сватови бацају решето на кућни кров. Другог дана свадбе сватови долазе са даровима и цео дан се веселе. Након 10 до 15 дана по свадбеном весељу девојци долази њена родбина, а тек касније млада одлази код својих "на виђење".

Крсна слава – а Златиборци најчешће славе Ђурђевдан, Никољдан, Јовандан, Стевањдан – славила се по три, па и четири дана. Починјала је вечером уочи славе. За сво време јела и пића крстило се и Богу молило, уз сваку чашу домаћину наздрављало. Окупљали су се на слави најближи сродници, комшије, познаници, а домаћин се трудио да сваког што боље угости. Постоји у овом крају и преслава, то је слава једног села или засеока, а одржава се обично на Велики и Мали Спасовдан или на Тројице.

Сабори (вашари) некад су се често одржавали у златиборским селима: обично о црквеним славама, великим празницима код цркава и на истакнутим местима, били су масовно посећени. Старо и младо је ту усред дана долазило на виђење, разговор, игру и забаву уз музику, па и на момачко и девојачко упознавање.

Долазећи на вашаре сеоски момци би се на ливадама надметали у чобанским играма: бацали камен с рамена, рвали "у кости", скакали удаљ и увис из места... За музички део сабора били су задужени самоуки народни свирачи. Они су народна кола ("тројанац", "ужичко", "гружанка", "Жикино коло" и друга) свирали на инструментима од дрвета: фрули, двојницама, бубњу, паљки (тиква), а у новија времена на трубама и хармоници. Народ се хватао у коло, при чему је цењен био онај ко је умео лепо да игра и у ритму ногама "заплиће" у колу.

